

Forrás: <http://lazarbibi.blog.hu/>

Beloianisz Híradástechnikai Gyár (BHG),

Egyre kevesebben emlékeznek a Beloianisz Híradástechnikai Gyárra (BHG), pedig fénykorában 22 000 embert foglalkoztatott. Bevallom őszintén már én is teljesen elfelejtettem, de kezembe került egy Rádiótechnika Évkönyv, amiből egy nagyon jó kis történeti leírást szeretnék megosztani veletek rövidített formában, és kicsit kiegészítve. Az internetet böngészve érdemtelenül kevés információ található, ami megerősít abban a hitben hogy jól döntöttem.

A történet még 1874-ben kezdődik amikor Egger Bernát megnyitotta budapesti távirdaszerező- és javító műhelyét. Az "Egger B. táviróüzlet" a magyar híradástechnikai ipar bölcsője volt. Az 1885-ös első magyar ipari kiállításról távirókészülékükkel elhozták a fődíjat. A Posta és a MÁV is állandó megrendelőjük volt, ezért gyártmányaik sora egyre bővült. A helyet is kinőtték, emiatt elköltöztek és "Első Osztrák-magyar Villanyvilágítási és Erőátviteli Gyár" néven már gépekkel és gyári szervezettséggel termeltek.

Az első magyar telefon

L. M. Ericsson

Az 1896-os millenniumi kiállítás után, ahol telefonközpontjaikat mutatták be, jelentős külföldi megrendeléseket is kaptak. Egger összeolvasztotta cégét a Magyar Villamos és Izzólámpa Rt.-vel (EVRt). 1901-től ismét új telephely (későbbi TUNGSRAM), és új név: "Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.". A cég önállóan tervezett telefonközpontokat, az első mindjárt a 10000 vonalas budapesti Teréz központ volt. 1922-ben a Posta több, összesen 26 ezer fővonal kapacitású Rotary 7A-1 típusú főközpontra kötött velük szerződést. Közben a konkurencia (Deckert és Homolka) sem pihent. Összemelegedtek L. M. Ericssonnal, aki később fel is vásárolta őket. Így jött létre az Ericsson Magyar Villamossági Rt., aki a hadsereg legfőbb beszállítója lett. Lent baloldalt egy Rotary 7A-1 központ és középen egy részlet a belsejéből. A működési elvet [ezen a videón](#) megnézhetjük, jobboldalt pedig korabeli Ericsson automata központ.

Amikor megjelent a világban a rádió, az EIVR Rt. fejlesztői tudták hogy lépniük kell, de ez a Trianontól porig sújtott országban ez nem volt egyszerű. 1926-tól kezdődött a rádió gyártás, 1928-ban pedig az ITT érdekeltségi körébe tartozó " International Standard Electric Co." leányvállalata lettek. A kormányzat pályázatot írt ki az egész ország ellátására alkalmas műsorszóró adókra, amit meg is nyertek. A fiatal mérnök gárda a londoni anyacég segítségével világszínvonalon oldotta meg a feladatot. Miután kiépült az adóhálózat, ugrásszerűen megnőtt a kereslet a vevőkészülékek iránt. 1936-ban 8600, 1940-ben pedig 26 ezer rádiót gyártottak. A nagyközönség megszokta, hogy minden évben új típussal rukkol ki a cég. A sors úgy hozta, hogy Ericsson úr eladta budapesti gyárát az ITT-nek, az pedig beolvasztotta a Standardba, így a vállalat monopolhelyzetbe került. 1940-re megduplázódott a gyár területe, és a Standard felirat a készülékeken nagyon jó minőséget jelentett. A Posta folyamatosan rendelte tőlük a telefonközpontokat, és a hadseregnek is beszállítói lettek. A gyárban készült lokátorok békés célokra is szolgáltak, sőt még tudományosakat is. Ilyen eszközzel végezte Bay Zoltán 1946-ban híres kísérletét a Holdról visszaverődött rádióhullámokkal (3. kép lent). Az első két képen Standard rádiókészülékek láthatók.

A háború utáni újjáépítésben is jelentős feladatok jutottak a gyárnak, de megszűnt a rádiógyártás és mivel 1949-ben privatizálták, a külföldi partnerek magára hagyták. Ekkor lett a neve "Beloianisz Híradástechnikai Gyár", vagyis röviden: BHG. A rohamléptekkel haladó külföldről mindinkább lemaradt, aztán egy új kormányprogram alkalmat adott rá hogy ismét az elsők közt legyen. Előírták hogy közszükségleti cikkek is kell gyártani, ezért készült náluk lendkerekes autó, Pajtás telefon és modul rádióvevő oktatási célokra. 1950-től aztán a magyar rádiózás új nagy korszaka indult. Rengeteg új adóra volt szükség, köztük speciális célúakra is (zavaróadók). 1952-ben aztán jött egy határozat: "1954. május 1-én meg kell indítani a televíziót". Két év alatt elkészítették az első hazai tv adót, amellyel elkezdődhettek a kísérleti adások. Később nagyobb teljesítményű német adót hoztak, és az azt kísérő szakemberek megnézték a BHG-ban gyártottat. "Ha maguk ilyen adó tudnak készíteni akkor miért vesznek most tőlünk?". A választ az akkori dolgozók nem tudhatták. A BHG fő feladatai a telefónia területén adódtak, de nem menekült meg az állandó átszervezésektől sem. Ebben az időben készült a CB555 telefon, amelyben a nem mozgó alkatrészeket egy külön fekete dobozba rakták (akkor ezt már nagy integráltsági foknak tekinthettük). 1956 után új gyárépület építésébe kezdtek a a Fehérvári úton. Az épület érdekessége hogy mozgatható válaszfalakkal lehetett a mindenkori igényeknek megfelelően átalakítani. Az itt gyártott termékek a szovjet piacra készültek. 1956 közepén jött egy kormányrendelet, ami a [crossbar](#)-technikákra való áttérést elindította. A cég ekkor a két háború közötti aranykort idéző fellendülés előtt állt. A növekvő export igényekre való tekintettel trópusi vizsgáló állomást kellett létesíteni, hogy a legszélsőségesebb körülmények között tudják tesztelni termékeiket és ezzel növelni a versenyképességet. Az első magyar crossbar gép 1957 októberére készült el C80-as típusjelzéssel. A brüsszeli világkiállításra elküldött első változata láttán sokan meglepődtek, mondván "hát a magyarok ilyen is tudnak gyártani?". A telefonközpontok gyártásának felfutása szükségessé tette, hogy a gyár csak erre specializálódjon.

CB 555-ös telefon

Fehérvári úti gyár

Említést kell még tennünk a BUDAVOX-ról. Először a BHG exportját szervezte, aztán 1968-tól az 5 legfontosabb hazai híradástechnikai cég közös külkereskedelmi vállalata lett. 25 év alatt negyvenszeresére emelte az exportált áruk értékét! A gyártmányfejlesztés nem állt meg a crossbar-technikánál mert vele párhuzamosan folyt az elektronikai technika bevezetése. Az ECR típusjelű termékcsalád már elektronikus vezérlésű volt. Több vásáron is díjat nyert. 1968-ban együttműködési szerződés kötött a svédországi Ericsson gyárral, melynek keretében AR típusjelű rendszerük hazai gyártása 1971-ben megkezdődött. 1976-ban már évi 300 ezer vonal kapacitású központ készült el. Az export kapcsán érdemes megjegyezni, hogy 37 féle illesztő áramkört kellett gyártani, hogy a termékek minden szabványhoz és eszközhöz passzoljanak ! Akkoriban a nyugat-európai gyárak konkurenciának tekintették a BHG-t. Volt egy speciális relé probléma amire tudták a megoldást, de titokban tartották, nehogy a BHG megtakarítsa a kellemetlenségeket. 1976-ban az iparág vezetői úgy döntöttek, hogy az URH adókkal foglalkozó EMV beolvad a cégbe, valamint a gyár nevéből kikerül az idegen név, és így "BHG Híradástechnikai Vállalat" lesz. A főfutó termeléshez Budapesten már nem akadt "finomkezü" női munkaerő, ezért elkezdték vidéken a gyár építéseket. Tatabánya, Szekszárd, Kunhegyes után Debrecenben is új üzem létesült. Sikeres fejlesztésük volt a konténer központ, amellyel gyorsan lehetett telefontal rosszul ellátott vidékekre is központot telepíteni. Az arab országok is előszeretettel vásároltak belőle. 1977-ben 4 nagy elektronikai vállalat megalakította a 100 évesek klubját. A tagok a következő cégek voltak: Siemens (1874), BHG (1874), Ericsson (1876), Telefongyár (1876).

A nyolcvanas évek a felzárkózás jegyében teltek. Megjelentek az integrált áramkörök, és már kétoldalas nyomtatott panelek készültek. Megszületett az EPEX alközpontcsalád. 1986-ban a BHG-hoz csatolták a Híradástechnikai Vállalatot (HTV), ami már 20 éve a Hirschmann cég antenna technikai termékeit gyártotta. Ezzel a csatlakozással a BHG már 6 vidéki és 3 budapesti gyárból állt. A cég komoly tényezővé vált például 1988-ban, az akkor induló hazai műholdas televíziózás piacán a nyugatnémet Hirschmann közösségi műholdas vevőrendszere gyártási jogának elnyerésével. Ebben az időszakban a Magyar Postával közösen digitális alközpontok bevezetésére írtak ki tendert. Ezt megelőzően, 1986-ban - a KGST-országok közül egyedülálló módon - megszülettek azok a szerződések, amelyek biztosították a világ akkor legelterjedtebb digitális főközpont rendszerének, a DMS 100 európai változatának a gyártási és értékesítési jogát. A licencet az Austria Telecom nevű cégtől vásárolták meg; ez több mint 1 milliárd forintba került. A beruházásra felvett hitel jelentette az első tőrdőfést a cég számára. A piacról való kiszorulás kezdetét a vidéki körzetek digitalizálására irányuló 1989-es, majd a főközpontokra kiírt 1990-es pályázatok elvesztése jelentette. A rendszerválasztó tendereken annak ellenére maradt alul, hogy az akkor 10 százalékos digitalizáltságú hazai hálózat korszerű részét gyakorlatilag a BHG építette ki az osztrák céggel közösen. A Szovjetunió széthullása miatt évi 45-50 millió rubel értékű szállítástól esett el a cég. A talpon maradás egyik feltétele az lett volna, hogy el tudják adni azokat a központokat, amelyeket 1990-ben 5 millió dollár értékben szovjet megrendelésre készítettek, ám ez a tétel végül a nyakukon maradt. Bármilyen hihetetlen, de még nyomtatót és programozható pénztárgépet is gyártottak a túlélés érdekében.

BHG pénztárgép

BHG nyomtató

BHG

Szomorú hogy szorgalmas és hűséges, jól felkészült és kreatív, alkotóerejük teljében lévő emberek által mozgósított hatalmas energiák a semmibe veszttek. A karcúsítás a kilencvenes években állandósult, s 1992-ben már csak 4,5 ezren dogoztak a cégnél. Már ekkor nyilvánvaló volt, hogy az eladósodott cégnek stratégiai szövetségeseket kell keresnie. Mivel korábban szoros együttműködés alakult ki a kanadai Northern Telecommal, illetve a már említett osztrák társasággal, nem volt nehéz a választás. Két vegyes vállalat is alakult: a BHG-TeleCOM Távközléstechnikai Kft., valamint a Hirschmann-BHG Híradástechnikai Kft. A kooperációk lényegében a modern nyugati technológiát voltak hivatottak a BHG jól kiépített piacaira bevezetni, ám ezek a piacok 1990-től kezdve folyamatosan felaprózódtak, majd megszűntek. A kegyelemdőfés 1995-ben érte a BHG-t, amikor a Matáv második tenderén sem nyert, helyette a Siemens Telefongyárat és az Ericssont hirdették ki győztesnek. Az abban az időben már csupán 1100 főt foglalkoztató vállalat ezzel a döntéssel teljes egészében háttérbe szorult a piacon. Az ezután következő esztendőök csöndes agóniával teltek, a cég folyamatos termeléseszkéntés mellett ingatlanjai eladásával próbált fennmaradni. A vidéki gyárait egyszerűsített privatizáció keretében értékesítették. Az anyavállalat 2000 környékén bezárta a kapuit. Talán hírmondónak megmaradt a [BHG Alkatrészgyártó Kft.](#) ami az anyacég egyik fiókvállalatából alakult 1995-ben.

Forrás: Rádiótechnika Évkönyve 1997 (Horváth Gyula és Kozma Gyula írása), Hír24